

DUNGENSE HISTORIËN

Onafhankelijk Tijdschrift voor de Geschiedenis van Den Dungen

3^e jaargang, januari 2009

Dit is nummer 6.

Redactie: L. van Minderhout, R. van Nuland en E. Verzandvoort;
redactieadres: Groot Grinsel 25, Den Dungen, telefoon 073 5942088
of leovanminderhout@hetnet.nl

Inhoud

De dorpsrekeningen van Den Dungen 1700-1713; 6. Willem van Gestel en zijn archief	2
De boerderij Litsestraat 52	8
Notaris Adriaan van den Bosch	11
De Hervormde Gemeente van Den Dungen; 5. Johannes van Oudshoorn (1673-1679)	12
Dungense import (1); Peter van den Besselaar	14
Is de kerk van Den Dungen wel gebouwd in 1533?	19

De dorpsrekeningen van Den Dungen 1700-1713

6. Willem van Gestel en zijn archief ¹

Het bestuur van Den Dungen machtigde notaris Willem van Gestel en borgemeester Paulus van Gerwen om bij de Franse troepen, die in 1693 in de Meierij zouden zijn, te gaan onderhandelen².

Willem kwam daarvan niet terug en Paulus wel.

De erfgenamen van Willem - omdat hij niet getrouwd was, waren dat zijn broer en zusters - verlangden van de gemeente enige financiële genoegdoening en dat ging uiteraard gepaard met moeilijk doen en verklaringen afleggen. Daarom is er iets bekend over wat er met Willem gebeurde.

Wie was Willem van Gestel?

De vader van Willem was Daam Janssen die op het Grinsel woonde, onder Gestel, vandaar de bijnaam Van Gestel. Eigenlijk zou hij Ooms heten. Dit stukje genealogie staat samengevat op blad 837 van Genealogie van Den Dungen (bijgewerkte versie)³.

(670) Adam ^{1 2 8 15 27} Jansen ^{3 4 5 12 14 17 25} Everts ^{7 11 16 20} ; van Gestel ^{1 5 15 26 27} = Daam Jan ^{10 24} Evers ^{6 9 13 18 19 21 22} woont in SMG ^{6 22} aan den Dungense kant ¹⁶ ; woont in DD ⁷ Hij is in 1649 43 jaar oud ⁶ , en in 1663 60 jaar ²² ; is gildebrouder van St. Catarina ⁶ ; begraven 21-8-1664 ²⁴ x 3-2-1633 ¹² (34) Willeme ^{8 9 10} Willem ^{12 14 18} Willems ^{4 7 13 17} ; van Griensven ^{4 7 13 17 18} = Willemeke Damen ²³ ; begraven 17-1-1664 ²³ kinderen: 1. Willem ^{1 5 15 18 26 27} , notaris ^{1 5 26 27} ; overleden voor 1698 ²⁷ , op 23-1-1697 te Sedan (Fr) ¹ ; heeft goederen te DB, DD en SMG ¹ 2. Anna ^{1 3 5 18 26 27} Damen x 20-1-1672 ³ Corstiaan Servaas ^{1 5 18 26 27} Driessen ³ ; Watermans ^{5 26 27} ; zie blad 578a 3. Barbara ^{1 5 18 27} ; woont in DB ^{1 5 27} ; oud-bejaarde dochter ⁵ , woonde in 1689 in SMG ⁵ 4. Henrik ^{2 5 15 18 27} , woont in Den Dungen ¹⁵ ; is in 1698 uijtlandig ²⁷ 5. Agnes ⁸ , * 4-6-1633 ⁸ 6. Jan ^{9 25} , * 29-6-1635 ⁹ ; begraven 11-7-1667 ²⁵ 7. Maria ^{5 10 18} , * 5-11-1637 ¹⁰ ; zie blad 843 x Dirk van der Donk 8. Hendrixke ¹⁴ , * 14-3-1654 ¹⁴	Noten, zie blz 4.
---	-------------------

Willem van Gestel zoon van Adam Janssen van Gestel, *geboren en residerende ten Dungen*, werd commissie van notarisschap

verleend door de Raad van Brabant op 5-5-1684.⁴

Het archief dat Willem van Gestel heeft nagelaten⁵ is het protocol N3A (oud nummer N2853), een verzameling van 5 bundels akten:

1. fo 1 tot 138r (de eerste akte is van 13-5-1684): schuldbekentenissen, verhuringen;
2. blz 1 tot 396: vooral testamenten, ook huwelijkse voorwaarden;
3. akten nrs 100 tot 114: vooral testamenten;
4. fo 1 tot 133: inventarissen, verkopeningen, rekeningen;
5. fo 93 tot 372 (de laatste akte is van 6-3-1693). Het geheel beslaat 384 akten, dat is ruim 40 per jaar.

De Dungense schoolmeester Willem Mans werd 1 jaar later dan Van Gestel notaris. Zijn archief begint met een akte van 22 nov 1685 (N1052). In dezelfde periode tot aan 1693 schreef Mans er 243, dat komt overeen met ruim 30 akten per jaar.

Beiden kregen inwoners van Den Dungen, Gestel, Berlicum, Schijndel, Gemonde en Den Bosch aan de deur, en ze reisden en verleden ook wel akten buiten hun woonplaats.

Van Gestel kreeg in zijn periode de meeste klandizie, maar na zijn overlijden kwam Mans op wel 50 akten per jaar. Bedenk wel dat het er nog maar 1 per week was.

Bij Van Gestel komen weinig attestaties voor, d.w.z. verklaringen over watersnoden, ruzies, landverhuur en andere dorpsaffaires, die bij Mans heel gewoon zijn. De meeste ervan die op Den Dungen betrekking hebben vermelden we in bijlage 1. Verder zijn er enkele series attestaties over toestanden in Berlicum en Sint-Michielsgestel.

Er staan testamenten in het protocol: ruim 50 uit Den Dungen en bijna 50 van elders (waarvan 25 uit Sint-Michielsgestel). Er zijn 14 inventarissen van inboedels uit Den Dungen en nog eens 8 uit Gestel en Middelrode.

Rekeningen van voogden over het beheer van de goederen van onmondige kinderen komen 5x voor: Jan Gijsbert Ariens, de kinderen van Eijmbert Peters, de kinderen van Jan Tonissen (2x) en de kinderen van Aart Jans van Griensven.

Van Gestel afgevaardigd

Het zouden kwaadaardige mensen zijn geweest die door valse geruchten grote konsternatie veroorzaakten, toen zij in 1693 rondvertelden dat er Franse troepen waren tussen Den Bosch en Eindhoven, en wat erger was, dat deze

troepen de opdracht zouden hebben (maar dat was niet ongewoon) om de inwoners te vuur en te zwaard te verwoesten. Ook in Den Dungen werden ze daar ongemakkelijk van en ze drongen er bij het bestuur op aan om poolshoogte te gaan nemen.

Toen in augustus sommige inwoners van *bovendorpen* in de Meijerij met hun *meubilaire goederen* naar Den Bosch vluchtten - en door Den Dungen kwamen *over hals en over kop* - werd de procuratie voor Willem en Paulus uitgeschreven door notaris Mans¹ en vertrokken zij nog dezelfde dag, 7 augustus. Het was voor Willem en Paulus een risicovolle opdracht, en daarom kregen ze goede raad mee, dat wil zeggen, later verklaarde men dat ze goede raad meekregen:

Zijt dog voorsigtig vrienden in uw commissie, en soo gij verneempt dat er geen franssen in de meijerije sijn, off sij daar van aff wijken, soo keert maar weer te rugge, en begeeft uw dan niet bij de franssen, want wij die achter aan sijn kunnen met den lesten noch altijd accorderen; dat wij de procuratie soo ampel hebben doen schrijven dient alleen om in cas van nootsaakelijckheit u daar van te kunnen bedienen.

Zonder Franse soldaten te ontmoeten kwamen Willem en Paulus tot in Bree, waar ze hoorden dat de troepen zich al tot bij Luik hadden teruggetrokken.

Maar op aandringen van allerlei andere afgevaardigden lieten ze zich met een konvoi naar Borgworm brengen bij het Franse leger, waar alle Meierijse gedeputeerden werden gevangen genomen, en met wagens via Hoeij naar Namen gebracht. Ze werden geïnterneerd op het kasteel van Namen totdat de stad door de tegenpartij, de Engelsen, in augustus 1695 werd ingenomen, waarna ze met touwen aan elkaar gebonden onder Frans escorte naar Dinant werden geleid.

Van Gerwen zag een kans schoon om het touw waarmee hij aan Van Gestel gebonden was los te snijden en te ontsnappen, maar de ander was daartoe *niet genegen*, terwijl hij daar toch wel de gelegenheid voor had. De reden waarom wordt niet vermeld⁶.

Op 23 januari 1697 overleed Van Gestel in Dinant; het lijkt erop dat hij na zijn gevangenschap van 2 jaar in Namen nog eens ruim 1 jaar aldaar gevangen was. In die tijd van 1693

tot 1697 werden de *hostagiers* (gijzelaars) door de gemeente onderhouden met reiskosten en voor *alimentatie*. De dorpsrekening van 1707 voert, in nagekomen posten, ruim 560 gulden daarvoor op, maar Paulus van Gerwen en enkele anderen verklaarden dat het totale bedrag daarvoor tussen de 3000 en 4000 gulden moest liggen⁶.

Paulus was tevreden met een bescheiden verlet-vergoeding omdat de gemeente al *schier geruineert* was door de hoge kosten voor de gijzelaars⁶. De erfgenamen van Willem echter namen daar geen genoegen mee en eisten van de gemeente een redelijke vergoeding voor verlet (bij wijze van spreken voor het missen van het schrijven van ongeveer 130 akten), de gemeente weigerde dat schijnbaar en daarom deden zij aan de Raad van State in Den Haag het verzoek om voldoening van vacatie van hun overleden broer. De gemeente maakte in die zaak juridische en andere kosten⁸.

Notaris Van Gestel had de gemeente 200 gulden geleend en in elk jaar van de dorpsrekeningen werd voor uitgave een post van 8 gulden opgevoerd, betaald aan Barbara van Gestel, tot aan de aflossing in 1707.⁹ Deze posten hebben echter geen verband met de gijzeling.

Noten

1 Hierover verscheen al in Het Griensvenneke **3** (1978), nr 4, blz 2 en Het Bossche broek **2** (1964), nov, blz 8.

2 BHIC, toegang 5115, N5 (oud nr N1053), fo 197, 7-8-1693. Dirck Cornelissen van Deursen en Teunis Jansen van Uden, borgemeesters, Gerit Aert Huijberts, Aert Hendrickx Smulders en Delis Teunissen van Osch, kerkmeesters, Jan Janssen van Griensven, Gijsbert Anthonis Vuchts en Jan Dirx van Griensven, armmeesters, Hendrick Goyaerts van Kempen, Jan Gerits van der Westerlaeken, Hendrick Jan Corst Spierincx, Delis Cornelis van Tongeren, Nicolaes Hendricx van Hannen, Jan Anthonissen van Casteren, Cornelis Hendrick Huijsmans en Handrick Wouters van den Bosch, allen wonend DD en alsoo representerende t Corpus van DD, machtigen Monsr. Willem van Gestel, notaris, en Paulus Hendricx van Gerwen, borgemeester,... om haer te begeeven ende te vervoegen t Zij bij den heer Intendant ofte den Commandant van sijn Alder Christeljkste majesteijt den Concinck van Vrancrijkx Troupes in de meijerije deser Stadt off in Lant van Luijck gelegen ofte gecampeert wesende, om bij hoogstgedaghte he[r]en Intendant off Commandant te vernemen ende te verstaen wat voor eijsch ende pretensie van Contributie brantschat off anders op t gemelte geheughte wort geeijst off gemaect, deswegen met hooghgedagtste heeren te contracteren ende te accorderen, des noots

penningen ten laste vant voorz. geheugte te mogen negotieren ende op wissel te trecken [...].

3

Noten bij GDD blad 837 op pag 2:

1. R 1908, fo 43, 44.
2. is getuige op blad 578a in 1677 te Den Dungen.
3. trouwboek St. Michielsgestel.
4. R 1513, fo 272, 20-12-1636, deling [huis onder SMG bij de Dungense kerk, Grinsel B 918; Delis Willem Willems van Griensven krijgt het naastliggende esthuis waaruit aan de heer van Herlaar 2 cijnshoenderen moeten worden betaald].
5. N 2853, blz 320, 27-11-1689 [testament van Barbara; Barbara's nicht is Adriana dr van Dirk Adriaans van der Donk (blad 843), die met Maijke Adams is getrouwd].
6. N 1049, blz 177, 9-6-1649 [Daam legt een verklaring af].
7. N 1049, blz 491, 9-2-1654 [de erfgenamen Gielis Willem W van Griensven machtigen Hendrik J Boest; Daam kan niet schrijven].
8. doopboek Den Dungen; getuigen zijn Jan Willems en Joanna Jans (blad 34).
9. doopboek Den Dungen; getuigen zijn Delis Jans van den Steen (blad 201 via 34) en Joanna Adriaan Jans.
10. doopboek Den Dungen; getuigen zijn Willem Willems (blad 34) en Catarina Everts (blad 670).
11. R 1566, fo 426v, 23-4-1646 [koopt land in het Bellenbroek SMG van zonen Zebert Jan Michiels].
12. trouwboek Den Dungen; getuigen zijn Mr. Arien Ariens van den Bosch en Thielis Jans van den Steen.
13. St. Michielsgestel R 49, fo 44, 25-10-1657 [vernadering land onder SMG aan de Dungense kant].
14. doopboek Den Dungen; getuigen zijn Jan Arien Huiberts (34) en Magdalena Haebraecken.
15. R 1679, fo 291, 1-4-1688 [land op de Poeldonk, gekomen van Hendriks ouders].
16. R 1618, fo 161v, 24-1-1663 [Daam verkoopt cijns uit huis en erfenis onder SMG aan den dungense cant, Grinsel B 918].
17. R 1631, fo 318, 2-7-1662 [verkoopt cijns uit huis SMG aan de Dungense kerck, Grinsel B 918].
18. St. Michielsgestel R 55, fo 97, 17-10-1674, deling goederen ouders [Grinsel B 918].
19. GA SMG 60, ongefol., 1655 [Grinsel B 918].
20. R 1612, fo 184v, 1657 [verkoop cijns uit Grinsel B 918].
21. GA SMG 63, fo 43v, 1663 [Grinsel B 918].
22. St. Michielsgestel R 51, fo 73v, 5-4-1663, Daam is buurman van Goyart Simon Berniers.
23. begraafboek Den Dungen DTB 11.
24. begraafboek Den Dungen DTB 11.
25. begraafboek Den Dungen DTB 11.
26. N 1053, fo 174v, 11-12-1692 [schuldbrief tbv Willem; de lossing is in 1702].
27. N 1054, fo 193, 12-9-1698 [Anna en Barbara van Gestel, als erfgenamen van notaris Willem v Gestel, machtigen Van Essen om te innen].

4 BHIC, Raad van Brabant, toegang 19, inv.nr 1058, fo 56.

5 BHIC, toeg. 5115 (notarissen in Den Dungen), inventarisnr 3A (oud nr N2853).

6 N8 (oud nr N1056), fo 113, 13-12-1701: Paulus Henrickx van Gerwen, out borgemeester en gewesene gecommiteerde deser gemeente van DD, Hendrick Janssen Spierincx, out borgemeester en Luijcas Mattijssen van Lieshout, gesworen hopmeeter, allen wonend DD, verklaren tbv borgemeesters en regenten van DD, dat in augustij van den jaere 1693 eenige quaadaardige menschen door valsche uijtstrootiselen sulcken consternatie onder de inwoonderen der Meijerije der stad s Bossche hadden verweckt met te debiteren datter alsdoen soodanige fransse troupes als sikh onthielden in de luijxse dorpen tusschen de stad Maastricht ende dese Meijerije al waaren geadvanceert binnen de voorz. meijerije tusschen den Bosch en Eijndhoven, met last om de inwoonders der voorz Meijerije te vuer en swaarde te verwoesten, dat door t voors. valsche uijtstrootijsel allen inwoonders van desen geheugte Dungen mede soodanigh waren ontvoert dat een menigte van dien den regenten hadden aangeport om gecommiteerde na voorz. fransse te senden en te verneemen wat van de waarheijt deser saake was, dat om de voorz. redenen mitsgaders om dat dien dagh verscheidene inwoonderen van de bovendorpen in de meijerije met haare meubilaire goederen over hals en over kop quamen vluchten door den Dungen na voorz. stad s Bossche, de borgemeesters en regenten van DD voors. daarom den notaris Willem van Gestel ende den eerstgenoemden deponent in desen, ten eijnde als voor hadden versogt en gecommiteert, het welcke de voorz. gecommiteerden alsdoen oock hadden geaccepteert mits dat men haar alvorens gaff behoorlijcke procuratie omme in cas van noot te kunnen emploijeren, dat de voorz borgemeesters en regenten van DD den onderges. notaris versogten soodanigen procuratie te willen schrijven als voorz. gedeputeerden begeerden gelijk ook geschieden, dat het passeren der voorz procuratie den voorn. notaris Van Gestel mitsgaders den eerstgenoemden deponent in voorz. qualiteijt door de constituenten verscheidene reijssen voor haar vertreck wierden vermaant en gerecommandeert met woorden in substantie, Zijt dog voorsigtig vrienden in uw commissie, en soo gij verneempt dat er geen franssen in de meijerije sijn, off sij daar van aff wijken, soo keert maar weer te rugge, en begeeft uw dan niet bij de franssen, want wij die achter aan sijn kunnen met den lesten noch altijt accorderen, dat wij de procuratie soo ampel hebben doen schrijven dient alleen om in cas van nootsaakelijckheijt u daar van te kunnen bedienen, off diergelijx in substantie, dat hij (nl. Paulus) met den voorn. Van Gestel den 7 augustij 1693 noch is vertrocken en tot Eijndhoven gekomen wesende, de consternatie aldaar even groot bevonden en door persuasie van meer andere gedeputeerden hun voorts de luijxse dorpen begaven en gecomen sijnde tot Bree bevonden dat de franssen van daar al agterwaarts na t lant van Luijck waren geweken, dat sij op sondag den 9 augustij 1693 haar op persuasie als voor met een convoj hebben laten brengen int leger der franssen tot Borgworm alwaar allen de gedeputeerden

der Meijerije door de franssen wierden gearresteert, en tot gevangenen gemaackt, dat de voorz. gearresteerde gevangenen van daar met wagens wierden gebracht eerst na Hoeij en van daar naar Namen, dat den voorz. 1^e deponent den notaris Van Gestel en meer ander gedeputeerden op t casteel van Namen gedetineert sijn gebleven soo lange als de voorz. stad Namen door de magt van sijn majesteijt den Koningh van Engellant ende de geallieerden is ingenomen ende gewonnen, dat na het innemen van de voorz. stad van Namen allen de hostagiers deser Meijerije, en daar onder den eersten deponent ende de notaris Van Gestel, gebonden aan malcanderen onder een escorte franssen uijt Namen wierden uijtgeleijt om gebragt te worden naar Dinandt, dogh dat den eersten deponent het geluck had om te eschapperen en alsoo den voorz Notaris Van Gestel geen genegentheijt (bedoeld is: niet genegen) had met den voorn 1^e deponent te retireren, alschoon genoegsame gelegentheijt daar toe had, moest den 1^e deponent gelegentheijt soeken om het touw waar mede hij aan de notaris Van Gestel was gebonden los te snijden, dat de gemeente van DD den notaris Van Gestel gedurende den tijdt dat hij bij den selven is gedetineert geweest van genoegsame penningen tot lijftocht hebben versien ... den voorn notaris Van Gestel... de mainantie gehat, soodanigh dat hij noeijt eenig gebreck heeft geleden, maar heeft aen den 1^e deponent daar van na sijn welgevallen uijtrejkinge gedaan, dat niettegenstaende den 1^e deponent als borgemeesters in sijn ampt en huijshouinge soo veel heeft verlet als voornoemde notaris Van Gestel zaliger verlet kan hebben, egter in consideratie dat dese gemeente aan de alimentatie van de voorz. twee gedeputeerde gedurende haar detensie tusschen de drie a vier duijsent guldens hebben gesupporteert en daar door schier sijn geruineert, sikh soo geringe voor sijne vacatien heeft laten contenteren als de regenten van DD hadden gelieven goet te vinden. De 2^e en 3^e deponent hebben als getuigen gestaan bij de procuratie van 7-8-1693.

7 Rekening 1707, fol 84v: Deselve gewesene borgemeesters d A^o 1692 souden hebben betaelt aan Paulus van gerwen, voor reijskosten van den selven, gesupporteert, tussen Namen ende alhier, in het esschapperen uijt zijne gevangenis, en t retourneren naar huijs, te weten door Jan Gerits van de Westelaken door Peter Leijtens 9:0:0 ende door Peter Handrickx 8:0:0 Deselve debiteuren souden na het sluijten als voor hebben betaalt, aan de heer Antonij de Hee, voor verteringe van den voornoemde Paulus van Gerwen, en van W. van Gestel, Jn haar Oostage gedaan tot Namen, te weten door Jan G vd W 8:0:0 door P. Leijtens 7:8:12 Ende door Peter H 8:8:4 Rekening 1707, fol 85v: Namentlijck, Dirck van Deursen in januarij 1694 aan Jan Burghout tot Son, voor verscot, bij hem volgens zijn verklaren gedaan, tot Namen, aan Willem van Gestel, en Paulus van Gerwen, in haare oostage, 28:8:12 Dirck van Deursen voornoemt soude betaalt hebben, aan Jan gerits van de Westelaken, Peter Hendrick Daniels ende Cornelis Adriaans van der Donck cum suis om door haar te worden betaalt, aan de heer Antonij de Hee, om

na Dinant gesonden te worden, volgens haar seggen, den 2^e November 1695, ten behoeve van den voornoemden Willem van Gestel, eene somme van 80:0:0
 Paulus van Gerwen soude den voorschreven tweeden november 1695 bij de voorschreven 80 gulden hebben bijgevoegt en besteet als voor 20 gulden
 Alnog souden de voorzegde debiteuren aan den voornoemde van Gestel, alsdoen hebben gesonden 25 gulden tot sijne alimentatie dico 25:0:0
 Paulus van Gerwen voornoemt heeft tot zijnen behoefte gehouden voor sijne vacatien, en verlet, omdat hij tot Namen had geseten van den 9 augustij 1693 tot augustij 1795 (sic) tot dat het Casteel van Namen door de franssen aan de geallieerden wierde gewonnen en overgegeven, te weten tot den (niet ingevuld) augustij 1695, volgens Consent der gewesene borgemeesters in dien tijd, eene somme van 196:5:10
 daar van (niet verder afgemaakt)
 Daar en tegen verklaarden deselve ten behoeve deser gemeente naar het sluijten derselver reekeninge, te hebben betaalt,
 te weten Teunis Hendrick Smulders, op den 4 November 1695, aan S^r antonij de Hee, voor Alimentatie van Paulus van gerwen, en Willem van Gestel, na Namen gesonden, 15 gulden (in marge: akkoord van de auditeuren) 15:0:0
 Teunis Hendrick Smulders soude nogh op den 19 April en 19 September 1696 betaalt hebben aan Cornelis Adriaans van der Donck en door hem aan voornoemde heer Antonij de Hee, ter sake voorschreven 32 gulden 32:0:0
 Corstiaan Antonissen Godschalx soude betaalt hebben, op de voorschreven twee datums, aan
 Cornelis Adriaans voornoemd ter sake als voor 34:0:0
 Ende Teunis Hendrix Weijgeranx soude mede aan den voornoemde Cornelis Adriaans van der Donck hebben betaalt op de voorschreven twee datums ter sake als voor 34:0:0
 den 29 September 1696 soude voorschreven gewesene borgemeesters hebben betaalt aan de heer Antonij de Hee, tot alimentatie van den Notaris Willem van Gestel in sijne gevangnisse 50:0:0

8 Rekening 1701, fol 38v: Alsoo de Erffgenamen van de Notaris van Gestel, over haare pretensie, van vacatien, door hem in sijne oostage bij de franssen, tot Namen als elders gedaan, requeste hadden gepresenteert aan den Raad van State, om daar van voldoeninge te hebben, ende de rendanten vermeinden, dat deselve door voorzegde van gestel dese gemeente was geremitteert daar over ter presentie van de Notaris mans geadviseert met de heer Secretaris van Cattenburch, ende daarvoor aan sijn Ed betaalt eenen gulden twee stuivers 1:2:0
 Den 14 dito ten dage van het voorschreven adviseren, betaalt voor de verteringe van gemelte heer Cattenburgh ende de rendanten aan monsieur van heeswijck ten bosch op de marckt, eenen gulden vijff stuivers dico 1:5:0
 Den 18 dito wederom ten bosch geweest, bij Barbara van gestel om haar te spreken, over de voorschreven actie van haar broeder ende doen verteert seventien stuivers dico 0:17:0
 Den 30 meij, ende den 1 Junij weerom geweest met seven persoonen uijt dese gemeente ende mr. mans, bij Barbara van Gestel, om de actie met haar in te schicken, en te accorderen waar het Doen-lijck, maar daar toe niet konnen geraaken ende verteert samen eene somme van twee gulden ses stuivers acht penningen dico 2:6:8

Item staat te betaalen aan hendrick van venrooij, voor verteringe gevallen den 13 December 1701 wanneer paulus van gerwen wegens d oostage van willem van gestel attestatie passeerde, vier gulden seventien stuivers acht penningen dico 4:17:8

9 Dorpsrekening 1700, 19v; 1701, 23; 1702, 29v; 1703, 30v; 1704, 30; 1705, 34v; 1706 niet bewaard; 1707, 59v 200 gulden afgelost.

De citadel van Namen te zien op www.citadelle.namur.be/.

Bijlage 1

Jenneke Peters weduwe van Jan Martens en Jan Jan Martens, hun meerderjarige zoon [GDD 287], verklaren dat Adriaan Hendriks de Vos en Jan Peters van Schijndel 30 jaar geleden 300 gulden hebben geleend van Jan Martens en dat ze die lening hebben afgelost. De brief is echter verloren gegaan. fo 5, 2-10-1684.

Gerrit Geurts, borgemeester, 64 jaar, Hendrik Jans van Kempen, borgemeester, 70 jaar, Willem Cornelis Spierinx, 50 jaar en Hendrik Claas Pels, 53 jaar, allen wonend DD, verklaren tbv Jan Gerit Martens, wonend DD, over het schoor in de akker van Jan Thijs Wijgergangs in de Hooionk. fo 37v, 3-6-1685.

Symon Jans Mr Cleermaker; Peter Corst Reijckers schepen, Matheus Jans Leijters, Daam Gerits Schellekens, Jan Gijsberts van den Sande en Jan Matheus Leijters gewesene kerckmeester mitsgaders verscheijdene jaren schepen en borgemeester van SMG, allen te SMG, verklaren over de cleermakersknecht Gijsbert Ariens Meurs. fo 66v, 17-11-1686.

Gerit Jans Boerdonk mulder in SMG aan den Dungense kant, Barbara Jans zijn huijsvrouw, Jacob Willems ook mulder en Heijlke Jans, allen wonend. te SMG, verklaren tbv Claas Arien Peters dat op 6-10-1686 Adriaan Jan Hendrik Goossens tegen hem zei *Claesoom houdt u gerust ende tevreden wij sullen u gelt wederom geven soo dra als wij ons hoppe verkocht hebben en gaet t selve niet meer op de straet onder de menschen verbreyden.* fo 68, 16-12-1686.

Mathijs Jacobs van de Ven, 70 jaar, Geurt Hendrikx Smits, oud-dijkmeester, 43 jaar, Paulus Hendriks van Gerwen, oud-dijkmeester, 28 jaar, Cornelis Adriaans van der Donk, oud-armmeester, 50 jaar, Thonis Jansen Spierinx, 36 jaar, Mathijs Luycassen, 33 jaar, Jan Mathijss Spierinx, 32 jaar, Thonis Handrick Peters, 32 jaar en Peter Cornelissen van der Merendonk, 28 jaar, verklaren dat 't sluisje bij het huis van Paulus Handrickx van Gerwen weggenomen is, 't sluisje in het Heestervelt is

ontrampeneert zodat het onbruikbaar is, 't 3^e sluisje bij Jan Claas Pels' huis is onbruikbaar, (...) het water niet en heeft connen worden opgekeert en geschut gelijk voor desen placht te geschieden, waar door dan vervolgens den polder van lange griensven tenemaal oft wel voor 't grootste gedeelte is ondergevloijt, jaa soodanigh dat verscheijde hoven, boomgaerden en landerijen ondergestaen, selfs tot aende woonhuuse toe tot groote en excessieve schaede van verscheijde possessieurs ende gebruijckers van voors. polder en landerijen daer in gelegen, ende is sulcx te meer veroorsaect vermits het water bij het sijl ofte sluiske liggende in de loopgraaff inde doorensteeye veel hoogher is opgekeert en geschuth als oijdt voor desen is geschiet (...), fo 100, 2-3-1690.

Hendrik Huijsmans out borgemeester van DD, en Gerrit Geurts mede borgemeester, verklaren tbv Delis Thijssen Weijgerganx, Jacob Thijssen Weijgerganx, Jan Roelofs en Peter Ariens, dat de 4 voornoemde personen sijn luiden van eere staende ter goeder naem ende faem, geboren en gedoopt alhier ten dungen, pointers van Den Bosch ende dat de selve met haere karren en paerden geene andere waaren en sijn voerende ofte verbrenge als alderhande gruenen te weten rogh tarwe haver gerst bockweijt etc. alhier ten dungen voors. in de mejerye gekocht en gewassen mitsgaders bij gelegentheit eenige taback en dat deselve voerluiden geen andere goederen en sijn voerende als voors. is, blz 197, 15-1-1685.

Jan Aarts van Griensven, 37 jaar, Teunis Geurts, Mr. timmerman, 33 jaar, Hendrik Willems van Venrooij, timmerman, 24 jaar, woont in SMG aan de dungense kant, Gerrit Goyaarts van Oirschot, woont idem, Jan Geerling Goijaarts, 41 jaar, woont idem, verklaren tbv heer Johan Ingenraet, administrateur van de Domeinen van de koning van Groot Brittagne, dat hij gedurende dit tegenwoordige loopende jaer 1692 den mulder van de dungense meulen gemeijnlijck genoemt de cleijne meulen mitsgaders desselfs knecht diverse reijse en op verscheijde tijden met sijn meulen kaer en peert heeft sien vaeren door de straat gemeijnlijck genoemt de keerse straat; Er woonden aan de ene kant Gestelnaren die ook op de kleine molen lieten malen, fo 191 (eigenlijk 131), 17-9-1692.

Jan Hendrik Goossens, 80 jaar, en Hendrik Jan Peters Broeren, 76 jaar, verklaren dat sijn in haere joncheijt verscheijde reijsen van hunne voorouders als van andere gelooffweerdighe manne hebben

hooren verhaelen en seggen dat de wint koren meulen gehorende aen de domeijne van de heerlijkheit Ste. Michiels gestel voor dese heeft gestaen op het heijke dicht bij de dungense kerck en vervolgens bij de inwoonders van den Dungen altijt is gefrequeenteert en gebruijckt om haere granen daer op te laeten breecken, vermits als voors. is soo naer ende comodieus gestaen en gelegen was, edogh alsoo door t aenbouwe van huijse en t planten van boome daer omtrent de wint van voors. meulen enichsints wierdt belet, soo is den voorz. meulen van de voors. plaetse verseth geweest en gebrocht ter plaetse genoempt de molen heij niet verre van de dungense kerck, en ten hoogsthe geen twaelf roeden lants van de dungense gront, omme tot beter gerieff en commoditeijt van voorseijde inwoonders van den Dungen te konnen worden gebruijckt, ende dat verscheijde inwoonders van den Dungen in t versetten oft verplaetsen van voorseijde meulen daer toe hebben geholpen om de selve over te brengen, te meer om dat sijn seer wel van de selve wierden gedient, ende alsnogh ten huijdighen daeghe van de selve worden gerieft en gedient om haere graenen daer op te laeten maelen en breecken, ook dat de kleine molen ver weg ligt en slecht te bereiken is, fo 201, 14-6-1692.

Hendrik Huijsmans, 83 jaar, verscheijde reijsen gewesene borgemeester kerck ende armmeester DD, Gerrit Zeberts van de Westelaken, 78 jaar, idem, Cornelis Hendriks, 54 of 55 jaar, armmeester, Jan Gerits van de Westelaken, 52 jaar, borgemeester, Gijsbert Thonissen Vuchts, 67 jaar, armmeester, Jan Hendrik Janssen 59 jaar en Jan Mathijs Weijgerganx, 54 jaar, gewesene borgemeester; allen wonend DD, verklaren ter instantie van Rut, Jan, Peter zonen Delis Rutten van Griensven .. dat de pachters van de smalle tiende waer onder begrepen is de thiende van de Bijeswermen, ten dungen oijt voor dese thiende van de swermen van Bijen van haar d... hebben geeijscht gepretendeert ofte gevordert noijt oock van jemant van de Inwoonders ten dungen voornoemt sulcx en hebben verstaen; veel min aengemaent ofte versocht om haer Bjeswerme aen den pachter der selve te komen aengeven; als alleenlijck eerst verstaen te hebben dat de pachters sedert somer 1691 sulcx hebben beginnen te doen; verscheijde vrienden plachten bijen te houden en nooit betaalden ze daar iets voor, fo 371v, 31-3-1693.

De boerderij Litsestraat 52

Het begin van de bewoning van Litsestraat 52 moet gedateerd worden op het einde van de 15^e eeuw. Voor die tijd is er sprake van een stuk land van 3 morgen groot, gelegen op *die hodonc*, of *achter de kapel* of simpelweg op *die dungen*. Het was eigendom van Jan Wouters van den Schoot, van Wetten, van Bakelaar, in de jaren 1388 tot 1427. [Bakelaar ligt in Nuenen.] De oudst bekende eigenaar was Jan Watermaal zoon van Klaas Boudens van den Water.¹ De verkoop van het land in de jaren 1432 - 1439 gebeurde in kwarten, omdat er 4 dochters waren [GDD 826a].

Margriet bezat $\frac{1}{4}$ van dit land in 1431 en verkocht er een cijns uit aan Henrik Zeberts van der Westelaken; de belending van het land is Henrik Emonts, van Litsestraat B429, Laureijns Reijners van Lith, van Litsestraat 60, Boudewijn Claas van den Water, achterwaarts, en de straat.² Ze verkocht het land aan Jan Jans Vuchts.³

Katarina die met Gijb Hullinc getrouwd was verkocht haar $\frac{1}{4}$ aan Everart Everart Arnt

Genen.⁴ Ondertussen had Everard blijkbaar nog 2 kwarten verkregen [van de 2 andere dochters], want hij verkocht $\frac{3}{4}$ aan Jan Vuchts, die nu het geheel bezat.⁵

Op een deel van het erf, groot $\frac{1}{2}$ lopense, had hij later een huis, dat hij in 1495 aan Marie Peter Hermans ten cijns gaf⁶; deze Maria verkocht het huis in 1511 aan Margriet Jan Palmart.⁷

In een belending bij Litsestraat 50 worden in 1537 als volgende eigenaars genoemd Elizabeth weduwe van Jan Jans die Moller en haar zoon Antonie⁸.

Ten tijde van het opmaken van het verpondingsboek van 1704 was het huis van de kinderen van Jan Dirks van Griensven. Toen was het al een huurhuis. De herbouw van 1795 is gedaan door Hendriena van Griensven of door Mathijs Godschalk.

Bij het opstellen van het kadaster in 1832 was Mathijs Godschalk de eigenaar⁹ en ook hij verhuurde de boerderij. De laatste bewoners waren het gezin van Jan van Gestel.

De heg rechts is van de voortuin van Litsestraat 50. De achtergevel van nr 52 stond tot op de straat. Daarachter nr 60 en volgende. Geheel links smid Van Thiel en omgeving. Foto nr. 380 uit 1963.

De westelijke zijgevel aan de straatkant laat duidelijk het verschil tussen voorhuis (woongedeelte) en achterhuis (stal en schuur) zien. EV873

De oostelijke zijgevel met 3 deuren, toegang gevend tot schuur, voorstal en woonhuis. Het lijkt erop dat deze zijgevel aan het achterhuis wat opgetrokken is. Ook zijn er ramen dicht gemaakt. Nr 851. Uit 1969

De oostelijke zijgevel met de ramen van kelder en opkamer op een ongewone plaats. Dit zal wel een aanduiding zijn dat de herbouw in 1795 gedaan werd met gebruikmaking van de kelder van een ouder huis, waarbij deze niet aan de voorgevel lag maar verder naar achteren kwam te liggen. Op de achtergrond de Dungense kerk. Nr. 845. Uit 1969.

Een ongewoon verschijnsel bij Dungense huizen was dit kamertje op de hoek van het huis, met een eigen ingang. Aan de overzijde van de straat, achter de put, staat Litsestraat 61. Nr. 844. Uit 1969.

*De voorgevel in 1969. Het huis stond toen al leeg.
Nr. 847.*

De achterkant van het huis voor,

*en na het rooien van de boomgaard.
EV869.*

*Na de brand in 1970.
De ankers zijn verwijderd.
Aan de overzijde
verschijnen de nieuwe
burgerwoningen.
EV876.*

De ankers van de voorgevel van Litsestraat 52.

Noten:

- 1 Belending van Litsestraat 50 in 1388.
- 2 R1201, fo 129, 2-8-1431
- 3 R1203, fo 172, 22-3-1433
- 4 R1202, fo 76v, 22-3-1432
- 5 R1209, fo 177, 23-2-1439
- 6 R1264, fo 235, 2-6-1495
- 7 R1280, fo 496, 6-7-1511
- 8 R1326, fo 188v, 10-4-1537; zie verder Zes Eeuwen Den Dungen blz 74.
- 9 kadaster Den Dungen, sekte B 432; artikel 79 in de legger nr 24. Via de bekende overerving kwam het huis aan Christina Godschalk vrouw van Jan Cock (art 474), de dochter van Jan Cock , Piet van Osch , Piet van Osch (art 1616, 1891).

Eerder gepubliceerd: foto 104 op blz 75 van Zes Eeuwen Den Dungen; foto 846 als nr 142 in Fotoboek Den Dungen.

Foto's EV876, EV873 en EV869: Copyright Monumentenzorg Zeist.

Notaris Adriaan van den Bosch

Adriaan Adriaan Hermans van den Bosch werd kort voor 1600 door de borgemeesters aangesteld tot schoolmeester van Den Dungen¹.

Hem werd 'acte van commissie van notarisschap' verleend door de Brusselse Raad van Brabant² op 25 mei 1604.

Aan het einde van zijn carrière, na de val van de stad Den Bosch in 1629, werd hij ook door de Haagse Raad van Brabant³ op 2 maart 1633 geadmitteerd. Hij woonde toen al meer dan 30 jaar in DD, waar hij ook dorpschrijver of sekretaris was en koster, maar door de gewijzigde politieke toestand zag hij zich blijkbaar genoodzaakt de huik naar de heersende wind te hangen.

Zijn archief is niet bewaard gebleven na zijn dood in 1636. Toch is uit verwijzingen elders iets daarvan terug te halen.

Testamenten voor meester Arien van den Bosch

datum	GDD	testateurs	bron
30 okt 1609	642	Aart Dirks van Roij x Aalke Aart Jan Merx	R1483, 342v
22 sep 1613	23L	Adriaan Willem Adriaans x Willemke Simon Henriks	R1532, 180v en R1497, 224
10 aug 1614	2b	Jan Jan Rutten van Griensven x Aalke Jan Hendriks Spierings	R1501, 272v en R1516, 538
24 mei 1623	212c	Adriaan Jans vd Merendonk en zijn vrouw	N4711, 560
16 sep 1624	383	Delis Peter Willems x Jenneke Delis Jan Wouters	R1552, 83v

6 jul 1628	428	Adriaan Peter Adriaans x Marike Henriks Smulders	N4708, blz 365
26 mrt 1629	420	Adriaan Huibert Adriaans x Arike Mathijs Willems van der Merendonk	R1508, 242
5 sept 1629	1021	Arnt Henriks Goossens	R1508, 214
19 sep 1629	9e	Klaas Jacobs Danken x Geertruit Henrik Daniels van Osch	R1555, 273v
12 jun 1635	734c	Antonis Jans van Uden x Margriet Gerard Claessen	R1577, 357 en R1615, 297v en N4715, 207
?	836	Antonis Tomassen x Anna Gerard Adriaans	N 4709, blz 192
?	189	Huibert Huiberts van der Merendonk x Jenneke Henrik Rutten van Griensven	N 4709, blz 333

[GDD 576 laat *meester Ariens'* familierelaties zien.]

Noten

1 N 1049, blz 167 en 169.

2 Raad van Brabant, Kanselarij, nr. 111bis (microfiches BHIC van stukken in ARA Brussel). Facta est acte van admissie voor Adriaen soene Adriaen Henricxs (sic) schoolmeester binnen den gehuchte van Dungen jn daete 25 majj 1604 et prestitit juramentum in manibus domini cancellarij Bornhorn alsdoen t shertogenbossche sijnde ende daertoe bij den hove geauthoriseert den 20 majj 1604.

3 BHIC, Raad van Brabant, toegang 19, inv. nr. 1058, fo 29.

De Hervormde Gemeente van Den Dungen (5); Johannes van Oudshoorn 1673-1679

Wanneer is Johannes van Oudshoorn dominee in Den Dungen geworden? Mommers gaat uit van 1677¹ en F.A. van Lieburg van 1674.²

Het beroep en de bevestiging van Ds.

Johannes van Oudshoorn

Uit onderzoek in het archief van de classis van 's-Hertogenbosch blijkt dat op de classisvergadering van 11 en 12 april 1673 Johannes van Oudshoorn tot predikant van Den Dungen werd beroepen³.

Omdat er na zijn beroeping eerst nog het een en ander financieel geregeld moest worden vroeg de classis pas op 10 oktober 1673 toestemming aan de Hoog Mogende Heren (Staten Generaal) om hem te mogen bevestigen⁴. Wanneer ze daartoe zijn overgegaan is niet bekend. Waarschijnlijk is het gebeurd kort voor de classisvergadering van 4-5 januari 1674. Op die vergadering kon Van Oudshoorn als *nu bevestigd predikant* als lid van de classis worden toegelaten⁵.

Vermoedelijk is hij van april 1673 tot januari 1674 substituut-predikant geweest.

Johannes van Oudshoorn overleed in 1679.⁶

Kerkelijke administratie

Dopen

Uit het doopboek van de Nederlands-hervormde kerk van Den Dungen blijkt dat Ds. Van Oudshoorn gedurende zijn ambtsperiode niemand heeft gedoopt.⁷

Ledematen

Ds. Van Oudshoorn heeft 4 personen aangenomen *tot litmaet van Godts Kercke*. Twee ervan worden met name genoemd: Jacobus Casteren (1676) en Philippus Mans (1677)⁸

In 1677 waren er 8 ledematen en in 1678 slechts 5.⁹

Visitatieverslagen

De classis van 's-Hertogenbosch stuurde jaarlijks visitators op pad om ter plaatse een onderzoek in te stellen naar het functioneren van predikant, koster, en schoolmeester, de toestand van het kerkgebouw, pastorie, het schoolgebouw en het schoolmeestershuis, en de toestand van de hervormde gemeente in het algemeen. Wat betreft de politieke reformatie moesten ze nagaan of er bij voorkeur

hervormde overheidsfunctionarissen benoemd waren. Hun bevindingen legden ze vast in visitatieverslagen die vanaf 1677 bewaard zijn gebleven.

In 1677 merkte de visitorator op dat Ds. Van Oudshoorn zondags maar 1x preekte. In de zomer kwam er regelmatig een aantal toehoorders uit de stad naar zijn preek luisteren. In 1678 waren er dat soms wel 10.¹⁰

De schoolmeesters

Caspar Mans (1655-1681)

Caspar Mans, die in Den Dungen diende te wonen, verbleef in 1674 in Den Bosch. Ds. Van Oudshoorn was het daarmee niet eens en stelde het aan de orde op de classis-vergadering van 14-15-augustus 1674. Hij beklagde zich er over dat toen hij in Den Dungen door Ds. Van Assendelft werd geïntroduceerd de schoolmeester weigerde om naar Den Dungen te komen, omdat hij naar zijn zeggen in Den Bosch belangrijke zaken te bespreken had. Zelfs op de zondag van zijn bevestiging (kort voor 4-5 januari 1674) waren Caspar Mans en zijn vrouw thuis in Den Bosch gebleven. De classis liet het er niet bij zitten. Ze benoemden uit hun midden een commissie van enkele leden die Caspar Mans op zijn plichten moest wijzen. Ze moest hem duidelijk maken dat hij zijn predikant moest gehoorzamen, dit alles conform het reglement voor de schoolmeesters. Tot slot werd hem opgedragen om in Den Dungen te komen wonen¹¹.

Wanneer hij daaraan gehoor heeft gegeven is niet bekend.

Philippus Mans (substituut 1677-1681)

In 1677 vond Caspar Mans dat hij te oud en te zwak was om nog langer voor de klas te staan. Hij wendde zich tot de classis en verzocht of zijn zoon Philippus hem mocht vervangen. Alvorens de classis tot een besluit kwam wilde men eerst enkele afgevaardigden laten onderzoeken of Philippus wel geschikt was om les te geven. Nadat hun onderzoek was afgerond rapporteerden ze de classis dat ze in hem een bekwame kandidaat zagen. Hij kon goed zingen en voorlezen [belangrijk in het protestants onderwijs van toen]. Zijn schrijven vonden ze beneden de maat. Verder merkten ze op dat hij een goed lidmaat was en dat op zijn gedrag niets was aan te merken. De commissie adviseerde dan ook dat wanneer Philippus beter had leren schrijven, hij Caspar kon vervangen

als de gezondheid van de oude schoolmeester verder achteruit ging. De classis ging daarmee akkoord, met dien verstande dat ook de heren in Den Haag hun toestemming zouden moeten geven.¹²

Op de classisvergadering van 16-17 augustus 1678 liet Caspar Mans weten dat hij vanwege zijn gezondheid niet langer in staat was om zijn functie uit te oefenen. De classis ging akkoord met zijn ontslag en besloot dat zijn zoon Philippus hem zou vervangen¹³.

In 1681 benoemde de classis Philippus Mans te St. Michielsgestel¹⁴.

Volgens Mommers was Caspar Mans schoolmeester in Den Dungen van 1667 tot 1683¹⁵.

Opmerkingen aangaande het onderwijs

In bijna alle plaatsen, die onder het rechts-gebied van de classis van 's-Hertogenbosch vielen bestonden er paapse bijscholen. Meestal werd er les gegeven door godsdienstige vrouwen, door de dominees kwezels genoemd, die onder het mom van naaien en breien kinderen, meestal meisjes, onderricht gaven in de katholieke leer.

In 1677 constateerde de visitorator dat veel Dungense kinderen naar een paapse school, aan de Gestelsekant (het Maaskantje) gingen, die geleid werd door een *quesel*.¹⁶

Politieke reformatie

Vanaf 1648 was het de bedoeling om zo veel mogelijk hervormde overheidsfunctionarissen te benoemen. In Den Dungen is dat nooit gelukt omdat de borgemeesters de opvolgende regenten kozen. Met de vorster (gerechtsbode) lag dat anders; hij werd niet door het dorpsbestuur, maar door de schepenen van 's-Hertogenbosch of door Den Haag aangesteld en diende hervormd te zijn. Maar in Den Dungen was dat in 1677 niet het geval. De vorster verklaarde *dat hij wegens zijn ambt naar de kerk moet gaan, maar dat hij om zijn hart paaps is*.¹⁷

De visitorator stelde bovendien vast dat er in Den Dungen een paap werkzaam was¹⁸.

Noten

- 1 A.R.M. Mommers, Inventaris van het administratief oud- en nieuw-archief der gemeente Den Dungen, 1926, pag. 40.
- 2 F. A.. van Lieburg, Repertorium van Nederlands hervormde predikanten tot 1816, deel 1, blz. 178.

Topografische kaart 1850. (De figuur laat sterke vergroting toe.)

Deze akte geeft een overzicht van 4 generaties, allen erfgenamen van Marieke.

Al eerder waren Mariekes erfgenamen, al weer zo'n hele stoet, bij de notaris geweest om Dirk Willems van den Steen uit Den Dungen, hun mede-erfgenaam [in GDD te vinden op blad 1510], te machtigen *naukeurig te onderzoeken wat voor goederen Marieken met der doot ontruijmt en naargelaten heeft*. Zou Dirk van den Steen de konnektie zijn die de familie naar de Dungense notaris haalde? De erfgenamen van Mariekes man, Jan Janssen van den Oetelaar, bleven niet achter en stelden eveneens een commissie van onderzoek in⁵. Marieke en Jan woonden in Gemonde onder Bostel.

De personen die in deze akten zijn opgenomen staan op blad GDD 3105 (hieronder).

(3106)

Mathijs^{13 19} Bartolomeus^{2 4 10 14 15 18 20} Goyart Aarts¹
 Mathijs Meeussen^{3 5 6 16 17}; overleden voor 1639⁴
 woont tot gemonde op Berselair^{1 4 10}

x

Marieke^{4 20} Jansen **van Vechel**^{10 18}

kinderen:

1. Katerijn^{1 5 6 10 14 18}, overleden voor 1710⁵

x Adriaan^{5 9} Peter¹⁸ Reijnen⁶; van den Heuvel; = Adriaan Peter Janssen¹⁴

kinderen

1. Perijntje^{1 5 6} x Peter⁵ van Aarlebeek⁶,

de dochter Maria⁶ is getrouwd met Gerit (of Geurt?) Corsten⁵

2. Pauwels^{1 5 6 9}, overleden voor 1710⁵, voor 1697⁶;

x (2130) Jenneke Adriaans van der Ven

de kinderen zijn:

Hendrik^{5 6 9},

Lijske^{5 6} (x Hendrik Willems^{5 6}),

Catelijn^{5 6 9} (x Claas Gerits^{5 6} Tijssen⁹),

Peter^{5 6} (de weduwe is Jenneke⁵),

Maria^{5 6 9} (x Peter Wouters^{5 6}),

Jan^{5 6} (de weduwe is Willemke en de zoon is Paulus⁵)

3. Jenneke^{1 5 6} x Eijmbert⁶ van Vorstenbosch⁵; de zoon is Peter^{5 6}

2. **Jan**^{1 2 5 6 10 17 18 19 20}; * 17-4-1614²⁰; is in 1660 46 jaar¹⁹; woont in Gemonde¹⁹; de zoon is Thijs¹⁷;

x Jenneke Aart Dirks²; zie blad 2098

3. Goyart^{2 5 6 10 15 17 18}

x (1153) Geritken Peter Matheussen Pels¹⁵; wonen in Rooi¹⁵

dochter Agneeske⁵ is een nat. dr.^{6 17} van Arieke Claassen¹⁰

4. Bartel^{3 4 6 10 13 16 18 19 22}; Meeuws^{5 17 23}; is in 1660 49 jaar¹⁹; overleden voor 1697⁶

x Hendricke²² Gerit Daniels^{3 16}; overleden voor 1668^{3 16}; ze woonde in Gemonde^{3 16}

= Hendrica Gerit Gerits¹³

kinderen:

1. Hendrik^{5 6 17}

2. Adriaantje^{5 6 13 22}, * 27-10-1640²²; overleden voor 1710⁵;

haar dochter Handerske is getrouwd met Peter van Overbeek⁵

3. Thijs^{6 13 23} is overleden voor 1710⁵

x otr 8-6-1675, tr 30-6-1675²³

Jenneke Handrik Hessels²³

4. Jan¹³

5. Jenneke^{10 18} Thijs Meeuwsen^{5 6 11 12}, ze wonen in Schijndel¹¹; overleden voor 1710⁵
 x Lambert Jan¹⁰ Adriaans^{5 6 11 12}; overleden voor 1646¹²
 kinderen:
1. Yke^{5 6 11} x Bartolomeus^{5 6}; de zoon is Jan^{5 6}
 2. Adriaan^{5 6 11};
 de kinderen zijn Thijs, Lambert, Jan, Claaske, Catalijn, Adriaantje en Maria^{5 6}
 3. Marieke^{6 11} x Jacob⁶ Gerits⁵, de kinderen zijn Jan, Gerit, Heijltje, Anna en Adriaan⁵
 de zoon is Lambert⁵
 4. Mathijs^{5 11}, overleden voor 1710⁵; de kinderen zijn Jenneke, Yke, Catalijn en Anna⁵
 5. Jan^{5 6 11}; overleden voor 1697⁶;
 dochters zijn Marieke^{5 6} (x Hendrik Claassen⁶ van Roggel⁵)
 en Magdaleen^{5 6} (x Hendrik Evers^{5 6})
 6. Margriet^{6 11} x Huibert Zegers^{5 6}, die een dochter Anna^{5 6} hebben, zie blad 1510
 en een dochter Teuntje^{5 6} (x Gijsbert van der Horst^{5 6})
 7. Meeuws^{10 11}; heeft een gebrek¹⁰
 8. Arike¹¹
 9. Jenneke¹¹
 xx Jan Janssen¹² Peters¹⁸; van Schijndel¹²
6. Ambroos Thijs²¹ Meeuwsen⁵
 x Maria²¹ Vos⁵, te Maastricht⁵
 kinderen: Peerke⁵; Christina²¹ * 28-6-1615²¹
7. Claaske¹⁰ Mathijs Meeuwsen^{5 6 8}; overleden voor 1710⁵
 x Jacob N^{5 6}; Jacob Janssen¹⁰
 de dochter Maria^{5 6} x Hans Knots^{5 6}, soldaat⁶
 de dochter Jenneke^{6 10} x Peter de Bresser^{6 8} Everts¹⁰, de zoon Evert is in Oost-Indie^{6 8}
8. Marieke^{5 6 7 8 10 17 18}, overleden voor 1697^{6 7}
 x Jan Janssen^{6 7} Rijckerts^{17 18}; van den Oetelaar^{6 7 17 18}; wonen op Hoog Gemonde onder Boxtel⁶

Noten bij GDD 3105

1. Rentmr. Gen. van de domeinen 242, St. Michielsgestel, fo 5 [weiland roompotscampke in Gemonde aan de voorheijde].
2. N 4708, blz 437, 24-8-1652 [testament van Jan en Jenneke; de voogden over hun kinderen zijn Goyart Mathijssen en Marten Dircks].
3. N 4713 (nu N 6, notaris Van den Heuvel, Gemonde), blz 245, 27-7-1668 [inventaris goederen van Hendricxke].
4. Notaris Jan van den Heuvel, toegang 5116, inv. nr. 11 (oud N 4718), fo 84v, tussen 8 en 22 dec 1639 [Marieke machtigt haar zoon Bartel].
5. Notaris W. Mans N 1060, akte nr 79, 2-6-1710 in Den Dungen [kwitantie van een som van 80 gl 7 st die Dirk Willems van der Steen ontvangen had van Lijske Pauwelsen, wonend in Gemonde, weduwe van Hendrik Willems; ze zijn allen erfgenamen van Marieke].
6. N 1054, fo 74, 9-1-1697 te Den Dungen [de erfgenamen van Marieke Mathijs Meeussen willen een naukeurig onderzoek wat voor goederen de voors. Meriken met der doot ontruijmt en naargelaten heeft].
7. N 1054, fo 80, 2-2-1697 [inventaris goederen van Marieke wed Jan Janssen van den Oetelaar; ze woonde bij Mattijs Jan Thijssen in Gemonde onder SMG].
8. N 1054, fo 93, 1697 [Everts deel in de nalatenschap van Marieke, nl. 57 gul 17 st, wordt belegd; in 1710 bekend Dirk Willems van der Steen (blad 1426) het ontvangen te hebben].
9. N 1063, fo 20, feb 1715 [ze wonen in Gemonde en verhuren een huis in Gemonde aan de kaartse vonder].
10. N 4708, blz 30, 27-7-1637 [testament van Mathijs en Marieke].
11. N 4708, blz 138, 24-4-1642 [testament van Lambert en Jenneke].
12. N 4708, blz 178, 6-1-1646 [huwelijksvoorwaarden van Jan en Jenneke].
13. N 4709, blz 322, 28-8-1657 [testament van Bartel en Hendrica].
14. N 4709, blz 392, 31-3-1658 [testament van Adriaan en Catalijn].
15. N 4711, blz 304, 13-5-1664 [testament van Goijaart en Geritken].
16. N 4713, blz 245, 27-7-1668 [inventaris goederen van Hendrixke].
17. N 4716, blz 431, 11-8-1680 [testament van Jan en Marieke].
18. N 4720, fo 63v, 19-1-1652 [schuldbrief].
19. N 4721, fo 87, 25-4-1660 [verklaring].
20. doopboek Gemonde, DTB St.-Michielsgestel 37; susc. Jan Peters en Anna Aart Servatii.
21. doopboek Gemonde, DTB St.-Michielsgestel 37; susc. Maria vr v Mathijs Bartolomeussen (dit blad).
22. doopboek Gemonde, DTB St.-Michielsgestel 37.
23. trouwboek Sint-Michielsgestel DTB 25, fo 62; Thijs is jongman van Gemonde, Jenneke jonge dochter van Gemonde; ze zijn in Boxtel getrouwd.

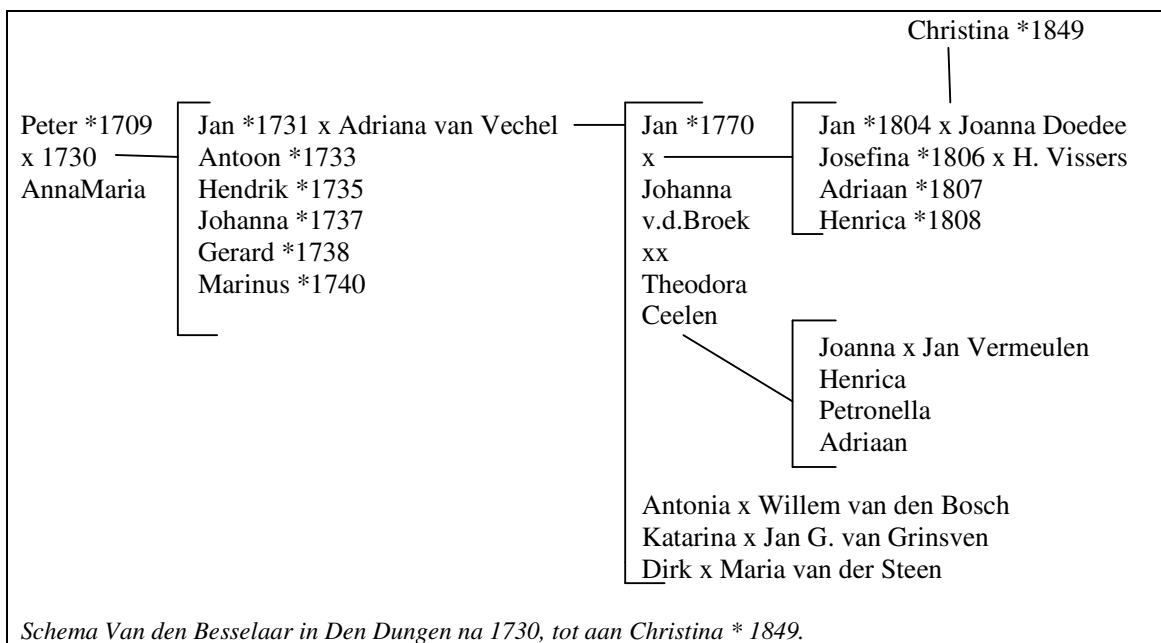
Jan Mathijs Meeuwsen en Jenneke Aarts lieten hun kinderen dopen in Gemonde, o.a. Mathijs op 22 okt 1646.

Deze Mathijs Jan Thijssen en Marie Adriaans van der Ven hadden o.a. een zoon Jan, gedoopt 10 mei 1681 in Gestel.

Peter was de zoon van deze Jan Thijs Janssen en Jenneke Jan Adriaans, gedoopt in Gemonde

op 18 maart 1709.

Peter van den Besselaar en zijn vrouw Annamaria van den Dungen waren arm; ze werden destijds onvermogen genoemd. Na Peters dood ontving zijn weduwe *een alimentatie* van den Armen (tafel van de H.Geest)⁶.

Als weduwnaar woonde Jan van den Besselaar (van GDD 411; * 1770, † 1842) in 1810 met zijn kinderen Jan, Adriaan, Josefina en Hendrina in Spurkstraat 58. Hun moeder Johanna van den Broek was in datzelfde jaar overleden. Inwonend waren de knecht Antoon van de Ven en de meid Hendrina van den Berg, en bovendien Louis Cloos, *marechal en logis*. In 1830 was alleen zoon Jan nog thuis in het huishouden van Jan en zijn tweede vrouw Theodora Seelen met hun kinderen Johanna, Henrica, Petronella en Adriaan.

Spurkstraat 58. Het nieuwe huis rechts, het oude huis dat nu als stal en schuur in gebruik is links, en daar tussendoor de hooischoor en karschop. Let op de melkbussen.

Van den Besselaar huurde deze boerderij. Nr. 529, foto uit 1963.

De zijgevel met een raam 4 x 4 ruitjes oud glas. De scheiding tussen voor- en achterhuis is in het metselwerk terug te vinden. De twee luiken wijzen erop dat het woonhuis nu als stal in gebruik is. Nr. 528, foto uit 1963 (al eerder gepubliceerd in Fotoboek Den Dungen, als nr 205).

Het oude huis Spurkstraat 58 aan de straatzijde.. Uiterst rechts de nieuwe woning. Nr. 148, foto uit 1961.

Christina van den Besselaar dochter van Jan Jan Jan Peters (nl. in de volgorde GDD 402, 411, 413, 414). Ze leefde van 1849 tot 1920.

Noten

- 1 In het algemeen was er in Den Dungen in de 15^e - 16^e eeuw een import van "kolonisten" vanuit het zuiden (zie Zes Eeuwen Den Dungen (1976), blz 182); de eerste dragers van een achternaam met "van de" (aanvankelijk herkomstnaam) hadden vaak nog bezittingen in hun plaats van herkomst. Van Willem Dirks van Hedel (GDD 1840) of zijn vader Dirk is dat niet bekend; toch wordt het Gelderse Hedel aan de Maas niet als hun oorspronkelijke woonplaats aangemerkt.
- 2 Van de Westelaken in Antwerpen, Het Griensvenneke **16** (1991), blz 24.
- 3 GDD = Genealogie van Den Dungen (bijgewerkte versie), deels gepubliceerd in 1991.
- 4 N1060, akte 79, 2-6-1710.
- 5 N1054, akten nrs 74 en 76, 9-1-1697.
- 6 Armenrekening 1760, inv.nr 1947.

Is de kerk van Den Dungen wel gebouwd in 1533?

Inleiding

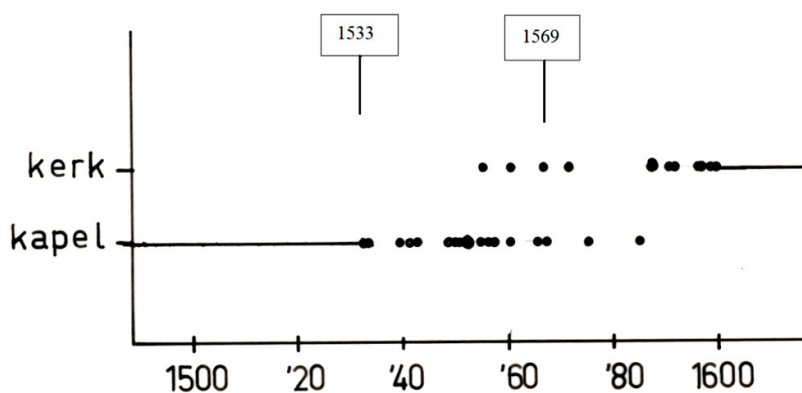
De Dungense kerk is het enige 16^e-eeuwse gebouw in het dorp dat in min of meer oorspronkelijke staat bewaard gebleven is. Niettemin is over de bouw ervan erg weinig bekend.

Bij de bouw van de 15^e-eeuwse kapel zijn er althans nog berichten over de aankoop van stenen en een klok; bij de bouw van de kerk (d.w.z. het schip met de zijbeuken) niets van dat alles.

Eerste kunstgreep

Er zijn geen directe schriftelijke bronnen om het jaartal van de bouw van de kerk te achterhalen. Een kunstgreep kan misschien uitkomst bieden.

Huizen in de omgeving van de kapel of kerk werden in de akten van transport, van deling, enz. beschreven als te liggen bij of naast of achter de kapel of kerk. Een verzameling van deze plaatsbepalingen¹ tussen 1533 en 1600 levert het volgende beeld op.

Huizen in Den Dungen die bij de kapel of bij de kerk in de plaatsbepaling hebben, in akten tussen 1533 en 1600.

Voor 1533 werd steeds kapel gebruikt; na 1600 werd altijd kerk gebezigd.

De laatste vermelding van *kapel* in de figuur is in 1586; de eerste vermelding van *kerk* is in 1556.

Bij een transport van een huis werden de oude eigendomsbrieven overgelegd en konden plaatsbepalingen daarin, zoals "bij de kapel", in de nieuwe brief terecht komen terwijl het ondertussen misschien al "bij de kerk" was geworden.

Natuurlijk moet er rekening mee worden gehouden dat de termen *kapel* en *kerk* in de kerkelijk-juridische betekenis zouden kunnen zijn gebruikt, nl. voor een gebouw binnen de parochie van St. Jan in Den Bosch, resp. binnen een zelfstandige Dungense parochie. In dit geval betekent de bovenstaande figuur niet anders dan dat de kapel rond 1560 werd omgezet in een zelfstandige parochiekerk. Daarmee correspondeert de zinsnede bij de verheffing tot zelfstandige parochie in 1569, toen werd gesproken over *de capelle van S. Jacob op den Dunghen* die in een *parochie-keercke gecommuteert* was².

Maar Akkersdijk noteert *In den jaare 1569 is de nieuwe capelle van St. Jacob ten Dungen horende onder de parochie van St. Jan ten Bosch door bisschop F. Sonnius tot parochie verheven*³. Zou hij daarmee bedoelen dat de kerk onlangs gebouwd werd (bijv. rond 1560), of zou een bouw van ruim 30 jaar geleden (bijv. 1533) nog nieuw genoemd kunnen worden?

Andere kunstgreep?

Een andere steekproef, zij het erg beperkt, kan gedaan worden met de naam van de meesters van het bestuur van kapel of kerk⁴. De laatste vermelding van *kapelmeesters* dateert van 1547; maar hier kan geen konklusie aan verbonden worden omdat de steekproef veel te klein is.

We trekken de voorlopige konklusie dat de kerk misschien in de tweede helft van de XVIe eeuw gebouwd werd.

De sluitstenen

We moeten de sluitstenen achter in de beide zijbeuken zeker bij dit verhaal betrekken. Ze zijn immers voorlopig het enige kenmerk aan het gebouw, voor zover bekend, dat exacte datering mogelijk zou kunnen maken. Uiteraard is het via vergelijking van steenformaten of onderzoek naar de ouderdom

van de originele bekappingen en de telmerken erop, wel mogelijk tot globale dateringen te komen. Daarvoor is echter aanvullend bouwhistorisch onderzoek nodig.

J. van Heurn schreef in 1772 (of eerder) *het koor dat iets lager is als de kerk schijnt ouder te zijn als de kerk - immers men vind aan het gewelf boven den ingang aan de binnenzijde gesteld het jaar 1516 en aan het westen der kerk boven de trap⁵ dat van 1533.*⁶ Waarschijnlijk heeft Van Heurn deze jaartallen zelf gezien. Van andere auteurs is dat allerminst zeker. Zij vermelden geen van allen het jaartal 1516, maar wel dat van 1533.⁷ Het jaartal 1516 is niet in de huidige kerk te vinden. Dat van 1533 wel.

Zo zien de sluitstenen er nu uit. Het is jammer dat de zwarte verf het zicht belemmert op wat er staat.

Zijwaartse opnamen tonen via de reflecties aan dat er een reliëf onder de verf aanwezig is dat niet steeds overeenkomt met de beschildering

Afgietsels van beide sluitstenen maken de interpretatie onafhankelijk van de beschildering.

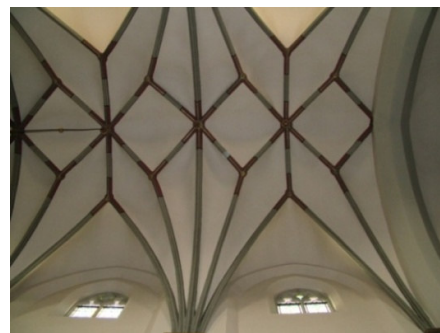
De ene vermeldt duidelijk de afkorting ma (Maria?), de andere het jaartal 1533. Daarmee moet onze voorlopige konklusie worden dat het schip misschien wel in 1533 werd gebouwd.

1516 versus 1533

De gewelven van koor en schip zijn, hoewel Van Heurn er een tijdsverschil voor aangaf, nl. 1516 en 1533, aan de onderzijde gezien gelijk van structuur. Ook de sluitstenen daarvan komen overeen. Het zijn voor een Brabantse dorpskerk erg rijke netgewelven, die zonder kraagstenen uit de muren ontspringen.

koor

schip

De bovenzijde van de gewelven is echter wel verschillend: ze zijn dus waarschijnlijk niet gelijktijdig aangebracht. Bij de gewelven van het schip (hiernaast, beneden) vormt de naad tussen de schelpen een opstaande bakstenen rand, bij de gewelven van het koor ontbreekt deze rand (hiernaast, boven).

De gewelven van het koor zijn aan de muurzijden ingelaten in inkassingen; d.w.z. ze zouden later aangebracht kunnen zijn dan de muren van de kapel. Het oude plafond (of ev. gewelf) van het koor kan bevestigd zijn geweest aan o.a. een oude, nu funktieloze balk aan de westzijde van het koor (foto volgende pagina). Geheel links op die foto, en ook midden op de hieronderstaande foto, kan men de uitsparing in de muur voor een soortgelijke balk zien

Tegen de muur van het schip bevinden zich boven de gewelven van het koor dus twee balken, waarvan de bovenste deel is van de kapconstructie van het koor en de onderste zonder duidelijke functie. Als die gediend heeft voor bevestiging van een plafond, dan is er echter geen bepleistering van de muur meer aanwezig onder die balklaag, wat aangeeft dat het muurwerk daar nooit van beneden in het zicht is geweest.

De bovenste balk is aan de noordelijke helft afgedekt met een geprofileerde lat, met aan de bovenzijde ruitvormige gaten van de spijlen van een hek of balustrade. Restant van een hek of koorafsluiting? (hierboven; foto Wies van Leeuwen).

Het is dan ook niet uitgesloten dat de gewelven van het koor enige tijd na de bouw van de kapel aangebracht zijn, bijv. in 1516. Ook moet nagegaan worden of de stenen die in 1453 werden gekocht voor dit doel kunnen zijn gebruikt. Een alternatief gebruik van deze stenen, nl de vervanging van een houten door een stenen kapel, is niet waarschijnlijk, omdat het er daarvoor te weinig waren. Dat er van een torentje, waarin de klok die in 1454 gekocht was gehangen moet hebben, geen sporen zichtbaar zijn, spoort met het idee dat er aan het koor=de kapel verbouwingen zijn uitgevoerd.

Een andere verklaring voor het aanwezig zijn van de inkassingen bij de gewelven van het koor is dat na de bouw van de gewelven deze niet zijn afgewerkt. Maar omdat ze er echter nogal slordig uitgekapt uitzien, lijkt dit minder waarschijnlijk.

De kappen van de kerk zijn origineel. Ze dateren vermoedelijk uit de tweede helft van de zestiende eeuw en bestaan in schip en koor uit reeksen spanten met gordingen en eiken sporen, die het beschot en de leien dragen. Elk spant bestaat weer uit twee op elkaar geplaatste eiken jukken, met erop een makelaar die de hanenbalk draagt.

De kapconstructie van het schip gezien vanuit het westen. Links achter de (18^e-eeuwse?) behuizing van het horloge. Daarnaast de stijl die de grote toren op het schip droeg. Daarachter de gevel van het koor.

Konklusie

Dit onderzoekje geeft geen bevredigend antwoord op de vraag wanneer koor en schip gebouwd zijn. Het koor zou uit het begin van de 15^e eeuw kunnen zijn, maar de gewelven daarvan lijken later aangebracht te zijn. Waarschijnlijk is het schip van 1533, maar later zou ook kunnen. Een uitgebreid bouw-historisch onderzoek zou op zijn plaats zijn. Daarbij kan onderzoek worden gedaan naar steenformaten en naar de ouderdom van de nog steeds originele, laatmiddeleeuwse kapconstructies op schip, zijbeuken en koor.

Met dank aan Wies van Leeuwen voor de observaties boven de gewelven.

Noten

¹ Dit is geen selectie, het gaat over *alle* relevante akten in deze periode.

Grinsel 1 ligt *bij de kapel* in OSA1658, fo 11v, 1561/1562; R1381, fo 485v, 26-3-1561; SMG R43, fo 132v, 26-6-1559; SMG R43, fo 124, 7-4-1559; OSA1589, 1553; R1337, fo 117, 1-3-1542; R1322, fo 72, 16-1-1534; R1317, fo 384, 23-7-1533. *Achter de kerk* in R1922, 26-3-1561.

Grinsel B375 ligt *bij de kerk* in R1437, fo 312, 23-3-1599.

Boschpad 2 ligt *bij de kapel* in R1415, fo 368, 4-3-1586; OSA1589, 1553; R1362, fo 108v, 30-1-1552; R1354, fo 278v, 20-1-1549; R1337, fo 65, 4-1-1542.

Boschpad 4-6-8 ligt *bij de kapel* in OSA1653, fo 7v, 1556/1557; OSA1589, 1553. *Bij de kerk* in R1371, fo 28, 5-11-1556.

Boschpad 10 ligt *bij de kerk* in R1424, fo 26, 20-1-1600. *Bij de kapel* in OSA1589, 1553; R1360, fo 211v, 11-4-1551.

Boschpad 20 ligt *bij de kapel* in R1411, fo 226, 8-11-1566; OSA1589, 1553.

Boschpad 28 ligt *bij de kerk* in R1430, fo 219v, 11-1-1591. *Bij de kapel* in R1848, fo 411, 5-1-1576.

Boschpad 30 ligt *bij de kapel* in R1322, fo 13v, 23-10-1534.

Boschpad 42 ligt *bij de kerk* in OSA1665, 1568/1569.

Litsestraat B267 ligt *bij de kerk* in SMG R45, 3-1-1597. *Bij de kapel* OSA1589, 1553.

Litsestraat B257 ligt *bij de kapel* in OSA1589, 1553.

Litsestraat B346 ligt *bij de kerk* in R1850, fo 511, 21-10-1592; R1850, fo 47, 5-3-1588; R1850, fo 31, 11-2-1588. *Bij de kapel* in OSA1589, 1553.

Litsestraat 12-14 ligt *bij de kapel* in R1845, fo 375, 21-1-1558.

Donksestraat B451 ligt *bij de kapel* in R1332, fo 221, 10-6-1540.

Donksestraat B900a ligt *bij de kapel of kerk* in Berlicum R53, fo 77v, 20-7-1598. *Bij de kapel* in R1391, fo 188, 2-6-1568.

Donksestraat B902 ligt *bij de kerk* in R1436, fo 370, 29-5-1598.

Donksestraat B904 ligt *bij de kerk* in R1412, fo 45v, 28-2-1572. *Bij de kapel* in R1362, fo 160v, 9-3-1553; R1341, fo 102v, 8-1-1543.

² De stichtingsbrief van de parochie staat in *Analecta G. Coeverinx* f 191-194, de Nederlandse vertaling op f 202-205v; in de uitgave van Van den Elzen en Hoevenaars, 1907, deel 1, blz 244 resp. 254.

³ OSA 9202.

⁴ Kapelmeesters genoemd in R1310, fo 407, 23-8-1529; SMG R 42, fo 46, 11-10-1541; R1349, fo 165, 3-10-1547; R1349, fo 170v, 13-10-1547.

Kerkmeesters genoemd in R1424, fo 26, 21-1-1600; R1442, fo 358, 7-8-1602.

⁵ dat is de voormalige trap naar het zangkoor

⁶ In een door hem met de hand bijgewerkt en verbeterd boek van Van Oudenhoven, dat in de bibliotheek van de paters Capucijnen in Den Bosch berust.

⁷ Auteurs die 1533 als bouwjaar vermelden zijn o.a.

J.A. Coppens, *Nieuwe beschrijving van het bisdom van 's-Hertogenbosch*, Den Bosch 1843, deel III 2^e afdeling, blz 235.

L. Schutjes, *Geschiedenis van het bisdom 's-Hertogenbosch*, St. Michielsgestel 1870-1876, deel III, blz 512.

L. van Minderhout, *Van kapel tot kerk*, in DD'69, Den Dungen 1969, blz 5.

H. Maas, R. van Nuland en E. Verzandvoort (red), *Gedragen door mensen*, Den Dungen 2005, blz 18.

H. van Gestel, H. Maas en M. van Meurs, *Dorpsalbum*, Den Dungen in ansichten, Den Dungen 2007, blz 17.

In Memoriam Theo van Uden

Op 25 november 2008 overleed Theo van Uden na een ziekteperiode van enkele maanden. Theo was gedurende vele jaren een trouw lid van de heemkundevereniging. Hij hield van Den Dungen, kende iedereen en had grote interesse in de geschiedenis van het dorp. Hij was voor de redactie van het HKV, later *Het Griensvenneke*, een grote steun. Bouwkundige aspecten van huizen kon hij heel nauwkeurig toelichten. Indien nodig zorgde hij voor foto's en gedurende een groot aantal jaren zorgde hij ervoor dat de kopij op tijd bij de drukker was, opgehaald werd en vervolgens verspreid. Na een lange wandeling naar Den Bosch, waar eerst de Sint Jan werd bezocht, overhandigde hij aan een van de leden van de vereniging de nieuwste aflevering altijd persoonlijk. Den Dungen werd dan tevens uitvoerig in de winkel besproken.

Na de breuk tussen de redactie en het bestuur van de vereniging bleef Theo de redactie van Dungense Historiën van harte steunen. Theo, bestuurslid van de vereniging, had de grootste moeite met de uitsluiting van de redactie in 2007. Vlak voor zijn dood sprak en piekerde hij daar nog over.

Met grote voldoening heeft Theo van Uden op 15 oktober 2008 zijn collectie foto's met betrekking tot Den Dungen overgedragen aan de *Fotocollectie Den Dungen* van Erwin Verzandvoort. Hij was er blij mee te zien dat zijn foto's op zorgvuldige wijze in deze verzameling zijn opgenomen onder de nummers 5594 t/m 5660.

De redactie heeft een goede vriend verloren.